

Briselē, 14.9.2016.
COM(2016) 596 final

2016/0278 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par noteiktiem atļautiem ar autortiesībām un blakustiesībām aizsargātu darbu un citu tiesību objektu lietojumiem tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, un ar kuru groza Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Ar ierosināto direktīvu Savienības tiesību akti tiks saskaņoti ar starptautiskajām ES saistībām, kuras tā uzņēmusies saskaņā ar Marrākešas līgumu, kas atvieglo piekļuvi iespieddarbiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ ("Marrākešas līgums").

Marrākešas līgumu pieņēma 2013. gadā Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijā (WIPO), lai veicinātu grāmatu un citu iespiedmateriālu pieejamību un pārrobežu apmaiņu pieklūstamā formā visā pasaulē. Savienība līgumu parakstīja¹ 2014. gada aprīlī. Līgumā pusēm ir noteikta prasība paredzēt izņēmumus no autortiesībām un blakustiesībām vai to ierobežojumus tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, un paredzēta iespēja veikt pārrobežu apmaiņu ar grāmatu, tostarp klausāmgrāmatu, un citu iespiedmateriālu īpašas formas eksemplāriem līgumu parakstījušo valstu vidū. Tādējādi Savienība ir uzņēmusies politiskas saistības īstenot līgumu, un Padome un Eiropas Parlaments ir nostiprinājuši šo apņemšanos. Komisija 2014. gada oktobrī atsevišķi iesniedza priekšlikumu Padomes lēmumam par to, lai Savienība ratificētu Marrākešas līgumu. 2015. gada maijā Padome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 241. pantu iesniedza Komisijai lūgumu, kurā tā uzsvēra apņemšanos visiem spēkiem panākt ātru Marrākešas līguma spēkā stāšanos un lūdza Komisiju bez kavēšanās iesniegt leģislatīvu priekšlikumu par Savienības tiesiskā regulējuma grozīšanu atbilstoši līgumam.

Marrākešas līguma nodrošināto ieguvumu saņēmēji, t. i., personas, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti ("saņēmēji"), saskaras ar daudziem šķēršļiem piekļuvē grāmatām un citiem iespiedmateriāliem, kas ir aizsargāti ar autortiesībām un blakustiesībām. Ir aplēsts, ka personām ar iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti pieklūstamā formā ir pieejams 7²–20³ % grāmatu, neraugoties uz to, ka digitālās tehnoloģijas ievērojami atvieglo piekļūstamu iespiedtekstu publicēšanu⁴. Pieklūstama forma ir, piemēram, iespiedteksti Braila rakstā un lielburtu iespiedumā, e-grāmatas un klausāmgrāmatas ar īpašām navigācijas iespējām, audioapraksti un radiopārraides.

Ierosinātās direktīvas mērķis ir palielināt darbu un citu aizsargātu tiesību objektu, piemēram, grāmatu, žurnālu, laikrakstu, periodisku izdevumu un citu rakstu darbu, nošu un citu iespiedmateriālu, tostarp audioformā sagatavotu darbu, pieejamību saņēmējiem pieklūstamā formā. Tas tiks panākts, nodrošinot, ka visi saņēmēji un organizācijas, kas, ievērojot bezpeļņas principu, nodrošina to vajadzības, var Savienībā izmantot obligātu un saskaņotu izņēmumu no autortiesībām un blakustiesībām. Ar to tiks atļauts sagatavot tādu darbu un citu tiesību objektu pieklūstamas formas eksemplārus, kuri jau ir publicēti vai darīti pieejami un kuri pretējā gadījumā nebūtu pieejami saņēmējām personām. Ar ierosināto direktīvu tiktu attiecīgi grozīts spēkā esošais Savienības tiesiskais regulējums un nodrošināts, ka vienā dalībvalstī sagatavotus pieklūstamas formas eksemplārus var izplatīt visā Savienībā un tiem

¹ Padomes 2014. gada 14. aprīļa Lēmums 2014/221/ES par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Marrākešas līgumu, kas atvieglo piekļuvi iespieddarbiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ (OV L 115, 17.4.2014., 1. lpp.).

² Bibliotēku un informācijas statistikas nodaļa (LISU) Karaliskā valsts neredzīgo institūta (RNIB) uzdevumā, "Availability of accessible publications — 2011 update", 2011. gada oktobris.

³ Catherine Meyer-Lereculeur, "Exception "handicap" au droit d'auteur et développement de l'offre de publications accessibles à l'ère numérique", 2013. gada maijs.

⁴ Šie rādītāji attiecas uz iespieddarbu pieejamību dažās, bet ne visās pieklūstamās formās.

var piekļūt visā Savienībā. Ievērojot Marrākešas līgumā noteiktos pienākumus attiecībā uz pārrobežu apmaiņu ar piekļūstamas formas eksemplāriem starp Savienību un trešām valstīm, kas ir minētā līguma puses, šī direktīva būtu jālasa saistībā ar Regulu [...].

Ierosinātā direktīva arī atbilst Savienības pienākumiem, kas izriet no ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*). *UNCRPD* Eiropas Savienībai ir saistoša kopš 2011. gada janvāra saskaņā ar Padomes Lēmumu 2010/48/EK⁵. *UNCRPD* noteikumi tādējādi ir kļuvuši par neatņemamu Savienības tiesību sistēmas daļu. *UNCRPD* ir paredzētas tiesības uz piekļuvi informācijai un personu ar invaliditāti tiesības piedalīties kultūras dzīvē vienlīdzīgi ar citiem. Konvencijas 30. pantā tās pusēm ir noteikta prasība saskaņā ar starptautiskajām tiesībām veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiesību akti, kas aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības, neveido nepamatotu vai diskriminējošu šķērslī personu ar invaliditāti piekļuvei kultūras materiāliem. ANO Personu ar invaliditāti tiesību komiteja 2015. gada 4. septembrī pieņemtajos Nobeiguma komentāros par Eiropas Savienības sākotnējo ziņojumu⁶ mudināja Savienību veikt visus atbilstošos pasākumus, lai pēc iespējas ātrāk īstenotu Marrākešas līgumu.

• **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem šajā politikas jomā**

Savienība autortiesību un blakustiesību jomā ir pieņēmusi vairākas direktīvas, kas tiesību subjektiem nodrošina juridisko noteiktību un augsta līmeņa aizsardzību. Ar ierosināto direktīvu saistīto tiesību saskaņotība pašlaik ir panākta ar Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā ("Direktīva 2001/29/EK")⁷, Direktīvu 2006/115/EK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā⁸, Direktīvu 96/9/EK par datubāzu tiesisko aizsardzību⁹ un Direktīvu 2009/24/EK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību¹⁰.

Savienības tiesībās ir arī paredzēti vairāki izņēmumi no šīm tiesībām vai to ierobežojumi, ar kuriem ar dažiem nosacījumiem tiek atļauts izmantot saturu bez tiesību subjekta atļaujas, lai panāktu noteiktus politikas mērķus. Šajā kontekstā tika atzīta personu ar invaliditāti nepieciešamība pēc piekļuves, un piekļuve tika paredzēta jo īpaši Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 3. punkta b) apakšpunktā. Ar šo noteikumu dalībvalstīm tiek atļauts personu ar invaliditāti, tostarp iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, interesēs paredzēt izņēmumus no autortiesībām un blakustiesībām vai to ierobežojumus attiecībā uz nekomerciāliem lietojumiem, kas ir tieši saistīti ar invaliditāti, un tādā apmērā, cik tas ir nepieciešams, ņemot vērā konkrēto invaliditātes veidu. Saskaņā ar Marrākešas līguma prasībām ar ierosināto direktīvu ieviestais izņēmums būs obligāts visām dalībvalstīm un tiks piemērots tiesībām, kas ir saskaņotas Savienības līmenī un kas ir saistītas ar piekļūstamas formas eksemplāru

⁵ Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmums 2010/48/EK par to, lai Eiropas Kopiena noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (OV L 23, 27.1.2010., 35. lpp.).

⁶ CRPD/C/EU/CO/1, pieejams http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRPD/Shared%20Documents/EUR/CRPD_C_EU_CO_1_21617_E.doc.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 22.6.2001., 10.–19. lpp.)

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/115/EK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 376, 27.12.2006., 28.–35. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 11. marta Direktīva 96/9/EK par datubāzu tiesisko aizsardzību (OV L 77, 27.3.1996., 20.–28. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/24/EK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV L 111, 5.5.2009., 16.–22. lpp.).

sagatavošanu un izplatīšanu, kā noteikts Marrākešas līgumā. Saņēmēju interesēs ieviešot obligātu izņēmumu, kas būs spēkā visā iekšējā tirgū, tiek papildināts pašlaik spēkā esošais neobligātais izņēmums vai ierobežojums, kas ir paredzēts Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 3. punkta b) apakšpunktā.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Mērķis, ar kuru Savienība pieņem šo direktīvu, ir nodrošināt, lai visiem saņēmējiem būtu pieejamas grāmatas, žurnāli, laikraksti, periodiski izdevumi un citi rakstu darbi, notis un citi iespiedmateriāli būtībā tādā pat mērā kā personām bez traucējumiem vai invaliditātes un lai šā mērķa sasniegšanai varētu izmantot visu iekšējā tirgus potenciālu. Šajā jomā ierosinātā direktīva atbilst citiem Savienības līmeņa tiesību aktiem un iniciatīvām, kas pieņemti, lai “turpinātu attīstīt mūsu vienotā tirgus stiprās puses un pilnībā izmantotu tā potenciālu visās tā dimensijās”¹¹, un papildina tos. Minēto aktu vidū ir Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par publiskā sektora struktūru tīmekļa vietņu pieejamību un Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz produktu un pakalpojumu pieejamības prasībām (“Eiropas Pieejamības akta priekšlikums”). Jo īpaši Eiropas Pieejamības akta priekšlikumā ir paredzēts pienākums nodrošināt, ka e-grāmatu pakalpojumi, ko sniedz iekšējā tirgū no akta piemērošanas dienas, atbilst noteiktām funkcionālajām prasībām, lai tie būtu pieejami jau no brīža, kad tos sāk piedāvāt tirgū.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts LESD 5. pantā. Šis ierosinātās direktīvas mērķis ir atvieglot Marrākešas līguma saņēmēju piekļuvi noteiktam, ar autortiesībām un blakustiesībām aizsargātam saturam iekšējā tirgū jomā, kura jau ir saskaņota, izmantojot Savienības tiesību aktus, un kurā tāpēc grozījumus var izdarīt tikai ar Savienības tiesību aktiem. Dalībvalstis nevarētu sasniegt šo mērķi bez Savienības iejaukšanās. Turklāt, ņemot vērā mērogu un iedarbību, šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikumā ir ievērota proporcionalitāte, jo tajā paredzēts tikai tas, kas ir nepieciešams, lai Savienībā īstenotu Savienības pienākumus, kuri tai ir noteikti saskaņā ar Marrākešas līgumu.

- **Instrumenta izvēle**

Direktīvas izvēle saskan ar iepriekšējiem pasākumiem šajā jomā, jo īpaši Direktīvu 2001/29/EK, ar kuru tika saskaņotas autoru un citu tiesību subjektu tiesības un ieviests neobligāts izņēmums vai ierobežojums personu ar invaliditāti interesēs. Ar ierosināto direktīvu tiktu grozīts spēkā esošais Savienības tiesiskais regulējums, paredzot jaunu obligātu izņēmumu no attiecīgajām saskaņotajām tiesībām un nodrošinot, ka vienā dalībvalstī saskaņā ar šo izņēmumu sagatavotus pieklūstamas formas eksemplārus var izplatīt visā Savienībā un tiem var piekļūt visā Savienībā. Īstenojot iepriekš minēto un paredzot skaidras definīcijas, ar

¹¹ Priekšsēdētāja Ž. K. Junkera politikas pamatnostādnes.

direktīvu tiek ieviesta vienota pieeja Savienības pienākumiem, kas tai noteikti līgumā, tostarp nodrošināta piekļūstamas formas eksemplāru brīva aprīte iekšējā tirgū, kā arī izņēmuma saņēmējiem sniegta nepieciešamā juridiskā noteiktība attiecībā uz direktīvas darbības jomā ietvertajiem lietojumiem. Vienlaikus direktīva nodrošina dalībvalstīm noteiktu rīcības brīvību tādu specifisku valsts tiesību aktu pielāgošanā, ko varētu tieši vai netieši skart šīs direktīvas noteikumi, piemēram, izglītības, veselības aprūpes jomā vai citās sociālās politikas jomās.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude

Ierosinātās direktīvas mērķis ir izpildīt jaunus starptautiskus pienākumus attiecībā uz Savienības tiesību aktiem. Tāpēc retrospektīvs spēkā esošo Eiropas Savienības tiesību aktu izvērtējums šajā jomā nav būtisks un vajadzīgs šajā kontekstā. Tomēr tika ņemta vērā pieejamā informācija par Eiropas Savienības tiesību aktiem, kas saistīti ar šo jautājumu, jo īpaši sabiedriskās apspriešanas rezultāti un pieejamie ekspertu atzinumi.

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Par ierosināto direktīvu, ar kuru tiek īstenoti starptautiskā līmenī paredzēti noteikumi, netika veikta atsevišķa apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Plašajā sabiedriskajā apspriešanā, ko Komisija rīkoja no 2013. gada decembra līdz 2014. gada martam un kas attiecās uz ES autortiesību noteikumu pārskatīšanu, bija iekļauta arī sadaļa par ierobežojumiem un izņēmumiem personu ar invaliditāti interesēs un par piekļuvi darbiem piekļūstamā formā un to aprīti, un šajā sadaļā bija arī atsauce uz Marrākešas līgumu¹². Galalietotāji, patērētāji un institucionālie lietotāji (tostarp organizācijas, kas nodrošina personu ar invaliditāti vajadzības, un bibliotēkas) cita starpā norādīja, ka valstīs noteikto izņēmumu un ierobežojumu tvērums atšķiras, tāpēc ir grūti gūt juridisko noteiktību, eksportējot un importējot piekļūstamas formas eksemplārus, kas sagatavoti saskaņā ar valstī paredzēto izņēmumu no autortiesībām vai to ierobežojumu. Minētie institucionālie respondenti konsekventi pauda viedokli, ka ar Marrākešas līgumu šīs bažas tiktu pietiekami mazinātas. Tiesību subjekti un kolektīvā pārvaldījuma organizācijas lielākoties uzskatīja, ka Savienības tiesību aktos paredzētā neobligātā izņēmuma vai ierobežojuma ieviešana valstī nerada nekādas turpmākas problēmas. Tie arī norādīja, ka pašreizējie tirgus mehānismi iedarbīgi risina problēmu, kas saistīta ar personu ar invaliditāti piekļuvi darbiem. Galalietotāji, patērētāji un institucionālie lietotāji tam nepiekrīta.

• Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana

Sagatavojot šo priekšlikumu, netika tieši apkopoti ekspertu atzinumi. Komisija ņēma vērā 2013. gada pētījumu par Direktīvas 2001/29/EK¹³ piemērošanu, kurā cita starpā tika novērtēta minētās direktīvas 5. panta 3. punkta b) apakšpunktā personu ar invaliditāti interesēs paredzētā neobligātā izņēmuma vai ierobežojuma piemērošana 11 dalībvalstīs.

¹² Ziņojums par atbildēm, kas gūtas sabiedriskajā apspriešanā par ES autortiesību noteikumu pārskatīšanu, 2014. gada jūlijs, 61.–63. lpp. http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/index_en.htm.

¹³ De Wolf and partners, "Study on the application of Directive 2001/29/EC on copyright and related rights in the information society", 2013. gada decembris, pieejams http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/131216_study_en.pdf, 417. un nākamās lpp.

- **Ietekmes novērtējums**

Ar ierosināto direktīvu iekšējā tirgū tiks īstenots Marrākešas līgums, un tās mērķis ir saskaņot Savienības tiesību aktus ar līgumu. Labāka regulējuma pamatnostādņēs¹⁴ nav prasības veikt ietekmes novērtējumu, ja Komisija nav pilnvarota brīvi lemt par politisko saturu.

- **Pamattiesības**

Ar ierosināto direktīvu tiek atbalstītas personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē, kā paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (“Harta”) 26. pantā. Direktīvā ir arī atspoguļotas Savienības saistības, ko tā uzņēmusies saskaņā ar *UNCRPD*. *UNCRPD* personām ar invaliditāti garantē tiesības piekļūt informācijai un tiesības piedalīties kultūras, ekonomiskajā un sabiedriskajā dzīvē vienlīdzīgi ar citiem. Ņemot to vērā, ir pamatoti ierobežot tiesību subjektu īpašumtiesības atbilstoši Hartā paredzētajiem¹⁵ Savienības pienākumiem. Ierosinātā direktīva ir svarīgs pirmais solis ceļā uz šādas piekļuves informācijai un dalības kultūras, ekonomiskajā un sociālajā dzīvē nodrošināšanu.

Priekšlikumam būtu ierobežota ietekme uz autortiesībām kā īpašumtiesībām, kas ir atzītas Hartā (17. panta 2. punktā)¹⁶. Jānorāda, ka pašlaik visas dalībvalstis ir vairāk vai mazāk izmantojušas neobligāto izņēmumu no autortiesībām vai to ierobežojumu, kas paredzēti Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 3. punkta b) apakšpunktā. Tādējādi ierosinātās direktīvas ietekme uz autortiesībām kā īpašumtiesībām būs tikai tāda, ka tiks pilnībā saskaņoti pašlaik dalībvalstīs spēkā esošie, atšķirīgie izņēmumi no autortiesībām vai to ierobežojumi, kas paredzēti personu ar iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti interesēs.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

Eiropas Ekonomikas zona

Ierosinātais tiesību akts attiecas uz jautājumu, kas skar Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ), un tas būtu jāattiecina uz EEZ.

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Dalībvalstīs 12 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas pieņemšanas būs jāstājas spēkā normatīviem un administratīviem aktiem, kas vajadzīgi, lai izpildītu tās prasības. Dalībvalstīm būs jāinformē Komisija par noteikumiem, ko tās ievieš, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, un citām būtiskām tiesību normām, kas pieņemtas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva. Komisija uzraudzīs ierosinātās direktīvas īstenošanu un saskaņā ar Labāka regulējuma pamatnostādņēm ne agrāk kā piecus gadus pēc transponēšanas dienas izvērtēs direktīvu un iepazīstinās Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju ar galvenajiem konstatējumiem un vajadzības gadījumā ar direktīvas grozījumu priekšlikumiem. Komisija

¹⁴ SWD(2015) 111 final.

¹⁵ Hartas 52. panta 1. punktā ir atļauts ieviest ierobežojumus, kas ietekmē Hartā paredzēto brīvību izmantošanu; minētajiem ierobežojumiem jābūt i) noteiktiem tiesību aktos, un ii) tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Turklāt, iii) “ievērojot proporcionalitātes principu”, tos “drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējās nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības”.

¹⁶ OV C 83, 30.3.2010., 389.–403. lpp.

tāpat izvērtēs arī Regulu [...]. Komisija Savienībā uzraudzīs arī šīs direktīvas darbības jomā neiekļautu darbu un citu tiesību objektu pieejamā formā pieejamību un darbu un citu tiesību objektu pieejamā formā pieejamību personām ar citu veidu invaliditāti. Komisija ne vēlāk kā divus gadus pēc ierosinātās direktīvas transponēšanas dienas sniegs ziņojumu par šo jautājumu. Ziņojumā ietver novērtējumu par to, vai, ņemot vērā Komisijas konstatējumus, būtu jāapsver šīs direktīvas darbības jomas paplašināšana.

- **Skaidrojošie dokumenti**

Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgajā politiskajā deklarācijā par skaidrojošiem dokumentiem¹⁷ dalībvalstis piekrita papildus paziņojumiem par direktīvas transponēšanas pasākumiem Komisijai iesniegt vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saistība starp direktīvas noteikumiem un attiecīgajiem valsts pasākumu noteikumiem, ja šādas papildu informācijas pieprasījums ir pamatots. Skaidrojošais dokuments palīdzēs nodrošināt, lai, ņemot vērā Savienības pienākumus, kas noteikti Marrakešas līgumā, visu valstu tiesību sistēmā tiktu ieviests obligāts izņēmums saskaņā ar šo direktīvu.

- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums**

1. pantā ir precizēts priekšlikuma priekšmets un darbības joma. Ar ierosināto direktīvu tiks atvieglota noteikta, ar autortiesībām aizsargāta satura izmantošana bez tiesību subjekta atļaujas tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti.

2. pantā ir definēti ierosinātajā direktīvā izmantotie jēdzieni “darbs un cits tiesību objekts”, “saņēmējs”, “piekļūstamas formas eksemplārs” un “pilnvarota struktūra”.

3. pantā ir paredzēts obligāts izņēmums un norādīti saņēmējiem un pilnvarotām struktūrām atļautie konkrētie lietojumi.

4. pants attiecas uz piekļūstamas formas eksemplāru apriti iekšējā tirgū. Noteikuma mērķis ir nodrošināt, ka piekļūstamas formas eksemplārus, kas sagatavoti saskaņā ar 3. pantā paredzēto izņēmumu, var laist aprītē jebkurā dalībvalstī un ka tiem var piekļūt jebkurā dalībvalstī.

5. pantā ir izklāstīti piemērojamie personas datu aizsardzības noteikumi.

6. pantā ir norādīti grozījumi, kas jāizdara Direktīvā 2001/29/EK, lai to saskaņotu ar šo direktīvu.

7. pantā ir norādīts, ka Komisija sniegs ziņojumu par šīs direktīvas darbības jomā neiekļautu darbu un citu tiesību objektu piekļūstamā formā pieejamību iekšējā tirgū un par pieejamību šīs direktīvas darbības jomā neiekļautām personām ar invaliditāti.

8. pantā atbilstoši Labāka regulējuma noteikumiem ir izklāstīta ierosinātās direktīvas izvērtēšanas kārtība.

9. pantā ir noteikts termiņš, līdz kuram dalībvalstīm ir jātransponē ierosinātā direktīva, un norādīti vairāki ar to saistīti pienākumi, kas dalībvalstīm jāizpilda, piemēram, pienākums

¹⁷ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

paziņot Komisijai par galvenajiem noteikumiem, ar ko ierosinātā direktīva tiek ieviesta valstu tiesību aktos.

10. pantā ir minēts direktīvas spēkā stāšanās datums, bet 11. pantā ir norādīts, ka direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par noteiktiem atļautiem ar autortiesībām un blakustiesībām aizsargātu darbu un citu tiesību objektu lietojumiem tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, un ar kuru groza Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁸,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
tā kā:

- (1) Savienības direktīvas autortiesību un blakustiesību jomā tiesību subjektiem nodrošina juridisko noteiktību un augsta līmeņa aizsardzību. Šis saskaņotais tiesiskais regulējums sekmē iekšējā tirgus pareizu darbību un veicina inovāciju, jaunradi, ieguldījumus un jauna satura veidošanu, tostarp digitālajā vidē. Tā mērķis ir arī sekmēt piekļuvi zināšanām un kultūrai, aizsargājot darbus un citus tiesību objektus un sabiedrības interesēs pieļaujot izņēmumus vai ierobežojumus. Būtu jā saglabā taisnīgs līdzsvars starp tiesību subjektu un lietotāju tiesībām un interesēm.
- (2) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 96/9/EK¹⁹, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/29/EK²⁰, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/115/EK²¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/24/EK²² ir saskaņotas tiesību subjektu tiesības. Minētajās direktīvās ir ietverts izsmeļošs saraksts ar izņēmumiem no šīm tiesībām un to ierobežojumiem, kas dod iespēju ar dažiem nosacījumiem izmantot saturu bez tiesību subjektu atļaujas, lai sasniegtu noteiktus politikas mērķus.
- (3) Personas, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, joprojām saskaras ar daudziem šķēršļiem piekļuvē grāmatām un citiem iespiedmateriāliem, kas ir aizsargāti ar autortiesībām un blakustiesībām. Ir jāveic

¹⁸ OV C , , lpp.

¹⁹ OV L 77, 27.3.1996., 20.–28. lpp.

²⁰ OV L 167, 22.6.2001., 10.–19. lpp.

²¹ OV L 376, 27.12.2006., 28.–35. lpp.

²² OV L 111, 5.5.2009., 16.–22. lpp.

pasākumi, lai palielinātu šo darbu pieejamību pieklūstamā formā un uzlabotu to apriti iekšējā tirgū.

- (4) Marrākešas līgumu, kas atvieglo piekļuvi iespieddarbjiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ ("Marrākešas līgums"), Savienības vārdā parakstīja 2014. gada 30. aprīlī²³. Tā mērķis ir uzlabot darbu un citu aizsargātu tiesību objektu pieklūstamā formā pieejamību personām, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti. Marrākešas līgumā līgumslēdzējām pusēm ir noteikta prasība ieviest izņēmumus no autortiesību un blakustiesību subjektu tiesībām vai to ierobežojumus, lai varētu sagatavot un izplatīt noteiktu darbu un citu tiesību objektu pieklūstamas formas eksemplārus un lai varētu īstenot pārrobežu apmaiņu ar šiem eksemplāriem. Tā kā Savienība ir noslēgusi Marrākešas līgumu, ir jāpielāgo Savienības tiesību akti, ieviešot obligātu izņēmumu attiecībā uz lietojumiem, darbiem un saņēmējiem, uz ko līgums attiecas. Ar šo direktīvu saskaņotā veidā īsteno pienākumus, kas Savienībai jāizpilda saskaņā ar Marrākešas līgumu, lai nodrošinātu, ka šie pasākumi tiek konsekvēnti īstenoti visā iekšējā tirgū.
- (5) Šī direktīva ir izstrādāta tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem, kurus nevar mazināt tā, lai panāktu tādu redzes funkciju, kas ir pietiekami līdzvērtīga to personu redzes funkcijai, kam nav šādu traucējumu, vai ar uztveres vai iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, tostarp disleksiju, un kas tāpēc nespēj lasīt iespieddarbības būtībā tādā pat mērā kā personas bez šādas invaliditātes vai kas fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, nofokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kas parasti būtu nepieciešams lasīšanai. Ar šo direktīvu ieviesto pasākumu mērķis ir uzlabot grāmatu, žurnālu, laikrakstu, periodisku izdevumu un citu rakstu darbu, nošu un citu iespiedmateriālu, tostarp digitālā vai analogā audioformā sagatavotu darbu, pieejamību formā, kas nodrošina minētajām personām iespēju piekļūt minētajiem darbiem un citiem tiesību objektiem būtībā tādā pat mērā, kā to spēj personas bez traucējumiem vai invaliditātes. Pieklūstama forma ir cita starpā iespiedteksti Braila rakstā un lielburtu iespiedumā, pielāgotas e-grāmatas, klausāmgrāmatas un radiopārraides.
- (6) Tāpēc šajā direktīvā būtu jāparedz obligāti izņēmumi no tiesībām, kas ir saskaņotas Savienības tiesību aktos un kas ir saistītas ar lietojumiem un darbiem, uz kuriem attiecas Marrākešas līgums. Minētās tiesības ir jo īpaši reproducēšanas tiesības, tiesības izziņot sabiedrībai, darīt pieejamu un izplatīt un patapinājuma tiesības, kas paredzētas Direktīvā 2001/29/EK, Direktīvā 2006/115/EK un Direktīvā 2009/24/EK, kā arī Direktīvā 96/9/EK paredzētās attiecīgās tiesības. Tā kā Marrākešas līgumā paredzētie izņēmumi un ierobežojumi attiecas arī uz audioformā sagatavotiem darbiem, piemēram, klausāmgrāmatām, ir nepieciešams šos izņēmumus piemērot arī blakustiesībām.
- (7) Viens no šajā direktīvā minētajiem lietojumiem ir pieklūstamas formas eksemplāru sagatavošana, ko veic vai nu saņēmēji, vai arī pilnvarotas struktūras, kuras nodrošina minēto saņēmēju vajadzības, – publiskas vai privātas organizācijas, īpaši bibliotēkas, izglītības iestādes un citas bezpeļņas organizācijas, kuru galvenā darbība vai viena no galvenajām darbībām vai uzdevumiem, kas saistīti ar sabiedrības interesēm, ir nodrošināt personu ar iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti vajadzības. Šo lietojumu vidū

²³

Padomes 2014. gada 14. aprīļa Lēmums 2014/221/ES par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Marrākešas līgumu, kas atvieglo piekļuvi iespieddarbjiem personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ (OV L 115, 17.4.2014., 1. lpp.).

būtu jāiekļauj arī tikai un vienīgi saņēmēju lietošanai paredzētu piekļūstamas formas eksemplāru sagatavošana, ko veic fiziska persona saņēmēja vārdā vai ko veic saņēmējs, kuram palīdz fiziska persona.

- (8) Ar obligāto izņēmumu būtu arī jāierobežo reproducēšanas tiesības, lai dotu iespēju veikt jebkuru darbību, kas ir nepieciešama darba vai cita tiesību objekta izmainīšanai, pārveidošanai citā formā vai pielāgošanai nolūkā sagatavot piekļūstamas formas eksemplāru. Tas ietver tādu līdzekļu nodrošināšanu, kas nepieciešami informācijas pārlūkošanai piekļūstamas formas eksemplārā.
- (9) Ar izņēmumu būtu jādod pilnvarotām struktūrām iespēja sagatavot un izplatīt Savienībā tiešsaistē un bezsaistē šajā direktīvā paredzēto darbu vai citu tiesību objektu piekļūstamas formas eksemplārus.
- (10) Vajadzētu būt iespējai vienā dalībvalstī sagatavotus piekļūstamas formas eksemplārus darīt pieejamus visās dalībvalstīs, lai palielinātu to pieejamību visā iekšējā tirgū. Tādējādi tiktu samazināts pieprasījums pēc papildu darba viena un tā paša darba vai cita tiesību objekta piekļūstamas formas eksemplāru sagatavošanā visā Savienībā, un tas savukārt radītu ietaupījumus un palielinātu efektivitāti. Tāpēc ar šo direktīvu būtu jānodrošina, ka vienā dalībvalstī sagatavotus piekļūstamas formas eksemplārus var laist aprītē visās dalībvalstīs un ka tiem var piekļūt visās dalībvalstīs. Tāad pilnvarotai struktūrai būtu jāspēj tiešsaistē vai bezsaistē izplatīt minētos eksemplārus saņēmējiem un pilnvarotām struktūrām jebkurā dalībvalstī. Turklāt pilnvarotām struktūrām un saņēmējiem būtu jādod iespēja iegūt minētos eksemplārus vai piekļuvi tiem no jebkuras pilnvarotas struktūras jebkurā dalībvalstī.
- (11) Ņemot vērā izņēmuma specifiku, tā selektīvo darbības jomu un izņēmuma saņēmēju vajadzību pēc juridiskās noteiktības, dalībvalstīm nebūtu jāļauj noteikt papildu prasības šā izņēmuma piemērošanā, piemēram, kompensācijas shēmas vai iepriekšēju pārliecināšanos par piekļūstamas formas eksemplāru komerciālu pieejamību.
- (12) Apstrādājot personas datus saskaņā ar šo direktīvu, ir jāievēro pamattiesības, tostarp tiesības attiecībā uz privāto un ģimenes dzīvi un tiesības uz personas datu aizsardzību saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pantu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK, kas reglamentē personas datu apstrādi, kuru saskaņā ar šo direktīvu drīkst veikt pilnvarotās iestādes dalībvalstu kompetento iestāžu, jo īpaši dalībvalstu izraudzītu publisku neatkarīgu iestāžu, uzraudzībā.
- (13) ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*), kurā ES ir līgumslēdzēja puse, garantē personām ar invaliditāti tiesības piekļūt informācijai un tiesības piedalīties kultūras, ekonomiskajā un sabiedriskajā dzīvē vienlīdzīgi ar citiem. *UNCRPD* konvencijas pusēm nosaka prasību saskaņā ar starptautiskajām tiesībām veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiesību akti, kas aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības, neveido nepamatotu vai diskriminējošu šķērslī personu ar invaliditāti piekļuvei kultūras materiāliem.
- (14) Savienība saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu atzīst un ievēro personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.
- (15) Mērķis, ar kuru Savienība pieņem šo direktīvu, ir nodrošināt, lai saņēmējiem būtu pieejamas grāmatas un citi iespaidmateriāli piekļūstamā formā. Tādējādi šī direktīva ir svarīgs pirmais solis nolūkā uzlabot piekļuvi darbiem personām ar invaliditāti.
- (16) Komisija uzraudzīs šīs direktīvas ietekmi. Saistībā ar to Komisija novērtēs tādu darbu un citu tiesību objektu pieejamību piekļūstamā formā, uz kuriem neattiecas šī

direktīva, kā arī darbu un citu tiesību objektu pieejamību piekļūstamā formā personām ar citu veidu invaliditāti. Komisija rūpīgi pārskatīs šo situāciju. Vajadzības gadījumā var tikt apsvērtas izmaiņas šīs direktīvas darbības jomā.

- (17) Saskaņā ar Direktīvu 2001/29/EK dalībvalstis var turpināt paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus personu ar invaliditāti interesēs gadījumos, uz kuriem neattiecas šī direktīva.
- (18) Tādējādi direktīvā ir respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas atzīti jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva būtu jāinterpretē un jāpiemēro saskaņā ar minētajām tiesībām un principiem.
- (19) Ar Marrākešas līgumu tiek noteikti daži pienākumi attiecībā uz apmaiņu ar piekļūstamas formas eksemplāriem starp Savienību un trešām valstīm, kas ir līguma puses. Pasākumi, ko Savienība īsteno, lai izpildītu minētos pienākumus, ir izklāstīti Regulā [...], kas būtu jālasa saistībā ar šo direktīvu.
- (20) Šīs direktīvas mērķi — īstenot ar Marrākešas līgumu Savienībai noteiktos pienākumus, lai Savienībā uzlabotu piekļuvi ar autortiesībām un blakustiesībām aizsargātiem darbiem un citiem tiesību objektiem personām, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti, — nevar sasniegt, dalībvalstīm rīkojoties neatkarīgi, jo tā sasniegšanai ir nepieciešami Savienības tiesību aktu pielāgojumi. Turklāt, ņemot vērā tā mērogu un iedarbību, mērķi var sasniegt, tikai rīkojoties Savienības līmenī. Tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (21) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem²⁴ dalībvalstis ir apņēmušās pamatotos gadījumos paziņojumam par transponēšanas pasākumiem pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidro saistību starp direktīvas komponentiem un attiecīgajām valsts transponēšanas instrumentu daļām. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Ar šo direktīvu nosaka noteikumus par noteiktu darbu un citu tiesību objektu izmantošanu bez tiesību subjekta atļaujas tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar citu iespiedtekstu lasīšanas invaliditāti.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “darbs un cits tiesību objekts” ir ar autortiesībām vai blakustiesībām aizsargāts un publicēts vai citā veidā likumīgi publiskots darbs grāmatas, žurnāla, laikraksta, periodiska izdevuma vai cita rakstu darba, tostarp nošu, veidā un ar to saistītās ilustrācijas jebkuros nesējos, tostarp audioformā, piemēram, klausāmgrāmatas;

²⁴ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- (2) “saņēmējs” ir:
- (a) neredzīga persona;
 - (b) persona ar redzes traucējumiem, kurus nevar mazināt tā, lai panāktu tādu redzes funkciju, kas ir pietiekami līdzvērtīga to personu redzes funkcijai, kam nav šādu traucējumu;
 - (c) persona ar uztveres vai iespaidtekstu lasīšanas invaliditāti, tostarp disleksiju, kā rezultātā tā nespēj lasīt iespaiddarbus būtībā tādā pat mērā kā persona bez traucējumiem vai invaliditātes vai
 - (d) persona, kas fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, nofokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kas parasti būtu nepieciešams lasīšanai;
- (3) “pieklūstamas formas eksemplārs” ir darba vai cita tiesību objekta eksemplārs alternatīvā veidā vai formā, kas ļauj saņēmējam piekļūt darbam vai citam tiesību objektam, tostarp ļauj personai tam piekļūt tikpat viegli un ērti, kā to var persona bez redzes traucējumiem vai 2. punktā minētas invaliditātes;
- (4) “pilnvarota struktūra” ir organizācija, kuras galvenā darbība vai viena no galvenajām darbībām vai uzdevumiem, kas saistīti ar sabiedrības interesēm, ir nodrošināt saņēmējiem izglītību, instruktīvas mācības, adaptīvo lasīšanu vai piekļuvi informācijai, ievērojot bezpeļņas principu.

3. pants

Atļautie lietojumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka nevienai darbībai, kas vajadzīga, lai:
 - (a) saņēmējs vai persona, kas rīkojas tā vārdā, sagatavotu tikai un vienīgi saņēmēja lietošanai paredzētu darba vai cita tiesību objekta pieklūstamas formas eksemplāru un
 - (b) pilnvarota struktūra sagatavotu pieklūstamas formas eksemplāru un izziņotu, darītu pieejamu, izplatītu vai patapinātu pieklūstamas formas eksemplāru saņēmējam vai pilnvarotai struktūrai tikai un vienīgi tādēļ, lai to izmantotu saņēmējs,nav nepieciešama atļauja no tiesību subjekta, kam ir autortiesības vai blakustiesības uz darbu vai aizsargātu tiesību objektu saskaņā ar Direktīvas 2001/29/EK 2., 3. un 4. pantu, Direktīvas 2006/115/EK 1. panta 1. punktu, Direktīvas 2006/115/EK 8. panta 2. un 3. punktu un 9. pantu, Direktīvas 2009/24/EK 4. pantu un Direktīvas 96/9/EK 5. un 7. pantu.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka pieklūstamas formas eksemplārā ir saglabāts darba vai cita tiesību objekta veselums, pienācīgi ņemot vērā izmaiņas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu piekļuvi darbam alternatīvajā formā.
3. Šā panta 1. punktā paredzētajiem izņēmumiem piemēro Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 5. punktu un 6. panta 4. punkta pirmo, trešo un piekto daļu.

4. pants

Pieklūstamas formas eksemplāri iekšējā tirgū

Dalībvalstis nodrošina, ka to teritorijā dibināta pilnvarota struktūra var veikt 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētās darbības jebkurā dalībvalstī dzīvojoša saņēmēja vai jebkurā dalībvalstī dibinātas pilnvarotas struktūras vajadzībām. Dalībvalstis arī nodrošina, ka to teritorijā dzīvojošs saņēmējs vai to teritorijā dibināta pilnvarota struktūra var iegūt pieklūstamas formas eksemplāru vai iegūt tam piekļuvi no pilnvarotas iestādes, kas dibināta jebkurā dalībvalstī.

5. pants

Personas datu aizsardzība

Personas datus saskaņā ar šo direktīvu apstrādā, ievērojot Direktīvu 95/46/EK.

6. pants

Direktīvas 2001/29/EK grozījums

Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 3. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“b) izmantošanai invalīdu interesēs, kas ir tieši saistīta ar attiecīgo invaliditātes gadījumu un kas pēc rakstura ir nekomerciāla, ciktāl tas vajadzīgs attiecīgajā invaliditātes gadījumā, neskarot Direktīvā [...] paredzētos dalībvalstu pienākumus;”.

7. pants

Ziņojums

Komisija ne vēlāk kā [divus gadus pēc transponēšanas datuma] iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par 2. panta 1. punktā nedefinētu darbu un citu tiesību objektu pieejamību pieklūstamā formā iekšējā tirgū saņēmējiem un darbu un citu tiesību objektu pieejamību iekšējā tirgū 2. panta 2. punktā neminētām personām ar invaliditāti. Ziņojumā ietver novērtējumu par to, vai būtu jāapsver grozījumi šīs direktīvas darbības jomā.

8. pants

Pārskatīšana

Komisija ne agrāk kā [piecus gadus pēc transponēšanas datuma] izvērtē šo direktīvu un iepazīstina Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju ar galvenajiem konstatējumiem un vajadzības gadījumā ar šīs direktīvas grozījumu priekšlikumiem.

Dalībvalstis sniedz Komisijai informāciju, kas tai nepieciešama izvērtēšanas ziņojuma un 7. pantā minētā ziņojuma sagatavošanai.

9. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs ne vēlāk kā [12 mēnešus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

*10. pants
Stāšanās spēkā*

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

*11. pants
Adresāti*

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*